

TRZECI TOM ENCYKLOPEDII KATOLICKIEJ

Encyklopedia Katolicka. Pod red. R. Łukaszyka, L. Bieńkowskiego, F. Gryglewicza, Tom III. Lublin: Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego 1973.

W 1973 r. ukazał się trzeci tom *Encyklopedii Katolickiej*. Zawiera ona hasła od Cenzor do Dobszewicz, wydrukowane na 1408 kolumnach. W składzie osobowym redakcji naczelnej encyklopedii zaszła zmiana. Na miejsce Zygmunta Sułowskiego wszedł Ludomir Bieńkowski.

Kolejny tom *Encyklopedii Katolickiej* zawiera wiele ważnych haseł osobowych i rzeczowych, omawiających osoby znane szerokiemu kręgowi ludzi, jak np. G. K. Chersterton, Chrystus, Cyryl i Metody, Czartoryscy, Daniel-Rops, czy też sporo mniej znanych szerszemu ogółowi pisarzy i działaczy kościelnych, o których trudno znaleźć wzmiankę w słownikach biograficznych, np. H. Chrzanowska, A. Ciesielski, M. Czermiński, T. J. Dobszewicz. Omawiany tom zawiera również wiele haseł rzeczowych związanych z chrześcijaństwem, życiem i nauką Kościoła. Zakres opracowania niektórych haseł w wielu wypadkach wykracza poza tradycyjne ujęcie encyklopedyczne, np. Chełmińska, Chełmska diecezja, Chiny, Chorwacja, Chrystologia, chrześcijaństwo, chrzest, cystersi, Czechosłowacja, czyściec, Dania. Hasła te, do których wprowadzono liczne poddziały, z reguły są opracowywane przez wieloosobowe zespoły autorskie. Niekiedy zmiana stylu, języka, terminologii nieco utrudnia lekturę hasła. Ostatecznie jednak wąska specjalizacja poszczególnych autorów daje pewność dobrego opracowania tematów, na czym zyskuje czytelnik encyklopedii.

Pisząc recenzję encyklopedii trudno ustosunkować się do poszczególnych haseł, gdyż jest ich zbyt wiele. Ograniczę się tylko do pobieżnego omówienia haseł z zakresu problematyki warmińskiej, zawartych w trzecim tomie *Encyklopedii Katolickiej*.

Tematyka warmińska została przedstawiona w hasłach osobowych: Chrapicki, Chrystian, A. L. Czartoryski, Dantyszek, N. Deccius, F. Dittrich. Zawierają one najważniejsze informacje odnoszące się do ich życia, działalności i twórczości. Pewnie niedosyt sprawią podana przy niektórych hasłach literatura, np. przy Dantyszku pominięto ciekawą i obszerną pracę Mikołaja Kamińskiego: *Jan Dantyszek — człowiek i pisarz*, która ukazała się na łamach *Studiów Warmińskich* I (1964) s. 57—114. Z miejscowości leżących na terenie Diecezji Warmińskiej wśród haseł encyklopedycznych znalazło się tylko kilka, mianowicie: Chwałęcino, Dobre Miasto i Dobrzyki. Z powodzeniem można było umieścić Dąbrówno. Szerzej można było opracować Dobre Miasto, szczególnie działającą tam Kapitułę Kolegiacką, wspomnieć o cennej bibliotece kolegiackiej.

W hasłach omawiających dzieje niektórych miast (np. Chełmno, Chojnice) daje się zauważyć cenne uzupełnienie w formie opisu ich działalności wydawniczej. Opisy te, autorstwa M. Kunowskiej-Porębnej, pozwalają zupełnie inaczej spojrzeć na dzieje tych miast, i w działalności małych oficyn drukarskich tych miast dostrzec ważny czynnik kultury religijnej i często również polskiej. Jakaż szkoda, iż przy hasle Braniewo, w tomie II, zabrakło opisu jakże bogatej i wielowiekowej działalności wydawniczej, wybitnie religijnej, tego miasta. Może warto by to przykre opuszczenie nadrobić, np. przy hasle Jeziuid? W każdym razie w przygotowywanych hasłach miast: Elbląg, Elk, Malbork, Morąg, Kwidzyn, Szczytno, trzeba koniecznie uwzględnić w opisie ich dziejów również działalność wydawniczą, jaka miała miejsce na ich terenie.

Tom trzeci *Encyklopedii Katolickiej* robi wrażenie dopracowanego. Brak przede wszystkim błędów drukarskich, które towarzyszyły poprzednim. Ważniejsze hasła zostały opracowane obszernie i wyczerpująco.

Trzeci tom *Encyklopedii Katolickiej* sprawia, iż zagłada się do niej coraz częściej. Możliwość znalezienia poszukiwanej informacji wzrasta z każdym kolejnym nowym tomem encyklopedii. Rosnąć będzie również liczba jej użytkowników. Warto więc ponownie rozpatrzyć możliwość dodatkowej subskrypcji, jak i dodruku egzemplarzy do obecnego wydania.